

для неї імперативного характеру, а відтак і безпосередньо не впливали на розвиток неокорпоративізму.

Таким чином, саме діалог між державою, профспілками та організаціями роботодавців є визначальним для розвитку неокорпоративізму у Данії. Всі сторони, залучені у переговорний процес, отримують у кінцевому рахунку необхідні результати. Держава – підтримку з боку соціальних партнерів та розподіл соціальних витрат, профспілки та організації роботодавців – участь у процесі вироблення політики та можливість впливати на політичні рішення, які знаходяться у сфері їх компетенції. Така система і стала запорукою успіху данського неокорпоративізму.

Список використаних джерел

1. Anthonen M. *Social Democrats, Unions and Corporatism: Denmark and Sweden Compared* / M. Anthonen, J. Lindvall, U. Schmidt-Hansen // Party Politics. – 2011. – Vol.17 (1). – P.118–134.
2. Binderkrantz A. S. A Privileged Position? The Influence of Business Interests in Government Consultations / A. S. Binderkrantz, P. M. Christiansen, H. H. Pedersen // Journal of Public Administration Research and Theory. – 2014. – Vol.24 (4). – P.879–896.
3. Christiansen P. M. Varieties of Democracy: Interest Groups and Corporatist Committees in Scandinavian Policy Making / P. M. Christiansen, A. S. Nørgaard, H. Rommetvedt, T. Svensson, G. Thesen and P. Öberg // VOLUNTAS – International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations. – 2010. – Vol.21, No.1. – P.22–40.
4. Mailand M. Dynamic neo-corporatism in a grey zone: the interaction between state and social partners in regulating welfare and work in Denmark (FAOS Research paper no. 64). – Kbh.: Museum Tusulanum, 2005. – P.27.
5. Rommetvedt H. Coping with Corporatism in Decline and the Revival of Parliament: Interest Group Lobbyism in Denmark and Norway, 1980–2005 / H. Rommetvedt, P. M. Christiansen, G. Thesen, A. S. Nørgaard // Comparative Political Studies – 2012. – Vol.46 (4). – P.458.
6. Schmitter Ph. Still the Century of Corporatism? // The Review of Politics. – 1974. – Vol.36, Issue 1. – P.85–131.
7. Varone F. The Transformations of Neo-Corporatism: Comparing Denmark and Switzerland over time / F. Varone, A. Mach, P. M. Christiansen // ECPR Joint Sessions 2015. – 2015. – P.26.

Ivanova I. I., postgraduate student, Department of Political Science, Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine, Kyiv), Ilos9@ukr.net

Danish neocorporatism: features of the political cooperation between the state and the social partners

The paper deals with the features of neocorporatism development in Denmark. It describes the interaction between the government and the social partners in political decision-making and its evolution over the past 30 years. The article shows cases that neocorporatism continues to play a particularly important role in forming the state policy. The author also elaborates on the reasons of stability of corporate institutions in Denmark. Firstly, a powerful trade union movement. Secondly, understanding between the trade union organizations and the center-right government in Denmark. Thirdly, a strong committee system, which is an important factor of neocorporatism. Fourthly, one should further consider the desire of the state to share the social costs with the social partners, which has become a difficult test for the country's budget. Based on the obtained results it can be concluded that there is a tendency to reduce traditional corporate committees' participation in preparing policy, but social partners stay influential actors in the policy implementation and in the realization advisory functions.

Keywords: corporatism, neocorporatism, social partnership, Denmark.

Ivanova I. I., аспирантка кафедри політології, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ), Ilos9@ukr.net

Датский неокорпоративизм: особенности политического взаимодействия государства и социальных партнеров

Рассматриваются особенности развития неокорпоративизма в Дании. Описывается взаимодействие между государством и социальными партнерами в сфере принятия политических решений и их эволюция в течение последних 30 лет. Доказывается, что неокорпоративизм продолжает играть особенно важную роль в формировании политического курса государства. Также рассматриваются причины стабильности корпоративных институтов в Дании. Во-первых, это мощное профсоюзное движение. Во-вторых, понимание профсоюзных организаций в Дании с правоцентристским правительством. В-третьих, сильная система комитетов, которая является

важным фактором корпоративизма. И в-четвертых, желание государства разделить с социальными партнерами социальные расходы, которые становятся непростым испытанием для бюджета страны. Основываясь на полученных результатах можно сделать выводы, что наблюдается тенденция к уменьшению традиционной роли корпоративных комитетов в подготовке политики, но социальные партнеры остаются влиятельными актерами в процессе реализации политики и осуществлении консультативных функций.

Ключевые слова: корпоративизм, неокорпоративизм, социальное партнерство, Дания.

***

УДК 327.57:343.326(493–25)

Вонсович О. С.,

кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин, ПрАТ «Українсько–Польський вищий навчальний заклад «Центрально–Європейський університет» (Україна, Київ), sefinrof@ipnet.ua

ТЕРОРИСТИЧНІ АКТИ В БРЮССЕЛІ ЯК ПРОЯВ НЕДОСКОНАЛОСТІ СИСТЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Метою даної статті є дослідження недосконалості системи європейської безпеки крізь призму терористичних актів в Брюсселі. Під час написання статті, автором були використані наступні методи: аналіз, синтез, порівняння, індукція, дедукція. Основні одержані висновки полягають в наступному: для реальної боротьби із тероризмом на внутрішньому рівні потрібна активізація національного безпекового потенціалу, а також перегляд законодавства Бельгії щодо боротьби з тероризмом в контексті співвідношення нормативно-правового рівня із практичним – мається на увазі більша реалізація рішень та положень на рівні безпосередньої боротьби. Система європейської безпеки потребує нагального реформування і наповнення сучасними методами, підходами, механізмами, інструментами та засобами ефективною практичної протидії терористичній діяльності. Лише за таких умов можна буде говорити про високий рівень захисту Європи від терористичних атак.

Ключові слова: система європейської безпеки, терористичні акти, чинники, заходи, співробітництво.

Основною проблемою, яку досліджує автор в даній статті, – є дослідження внутрішніх та зовнішніх чинників недосконалості системи європейської безпеки в контексті терористичних актів в Брюсселі. Такими, які раніше не були достатнім чином обгрунтовані, видаються наступні аспекти: сучасний аналіз причин допущення терактів, неефективність діяльності спецслужб Бельгії, відсутність зовнішньої допомоги з боку НАТО та ряд інших.

В статті автором були використані матеріали офіційних веб-сторінок Ради Європейського Союзу, Організації Північноатлантичного договору, вітчизняних та зарубіжних ЗМІ. В них було розкрито подробиці терористичних актів в аеропорту і метро Брюсселя, позицію ІДІЛ щодо них, офіційну позицію НАТО, а також офіційні документи щодо посилення боротьби проти тероризму з боку ЄС та НАТО.

Метою даної статті – є дослідження недосконалості системи європейської безпеки крізь призму терористичних актів в Брюсселі.

22 березня 2016 р. в столиці Бельгії м. Брюссель відбулась низка терактів, які в черговий раз засвідчили слабкість та недосконалість системи європейської безпеки. Першими прогрімали два вибухи в аеропорту Завентам, після чого були скасовані всі рейси і організована повна евакуація. В результаті вибуху сталося сильне руйнування приміщення з обваленням підвісної стелі. Через півтори години після того, як стало відомо про два вибухи в аеропорту, новий вибух прогрімів на станції метро Маальбек, розташованій поблизу установ керівництва ЄС. Теракт стався у другому вагоні потягу вже після того, як поїзд вирушив зі станції. Згодом сапери нейтралізували

ще одну бомбу на вулиці Рю де ла Луа. Пізніше вибуховий пристрій знайшли і біля будівлі керівної інституції ЄС – Єврокомісії. В результаті серії терактів, які відбулися у столиці Бельгії 22 березня, загинула 31 особа, ще 270 постраждали [1]. За офіційними даними, станом на 24 березня кількість потерпілих у результаті терактів збільшилася вже до 316 осіб [2]. Відповідальність за цю серію терактів взяла на себе Ісламська держава Іраку та Леванту (ІДІЛ), яка вже «відзначилась» в ЄС схожими терактами в Парижі 13 листопада 2015 р. 27 березня 2016 р. ІДІЛ опублікувала звернення одного з бойовиків, організатора групи «Sharia4Belgium» Х. Шаїба з погрозами нових терактів в Європі. Воно починається з попередження французькою мовою про те, що теракти в Брюсселі були лише «прелюдією» [3]. Він заявив, що теракти в Парижі нібито нічому не навчили європейців. «Поки ви будете вбивати мусульман своїми F-16, ми будемо вбивати ваших людей», – сказав Шаїб [3].

На підставі цього виникає питання про те, чому маючи інформацію про можливі терористичні акти в Бельгії 22-го березня, ані бельгійська служба безпеки, ані інші західні спецслужби не вжили відповідних запобіжних заходів щодо недопущення терактів? За матеріалами ізраїльського видання «Haaretz» «служби безпеки з високим ступенем ймовірності знали про атаки, які планували терористи в аеропорту і в метро. Незважаючи на інформацію розвідки, рівень безпеки в Брюсселі, де розташовані більшість інститутів Європейського Союзу, був недостатнім для попередження атак» [4]. В додаток до цього, міністр безпеки і юстиції Нідерландів А. ван дер Стер заявив, що Бельгія проігнорувала передану їй інформацію про небезпеку братів Ібрагіма і Халіда ель-Бакрауї, які вчинили теракти в Брюсселі 22 березня [5]. Віз зауважив на тому, що за шість днів до брюссельських терактів Нідерланди отримали застереження щодо братів ель-Бакрауї від ФБР [5]. І. ель-Бакрауї знаходився в американському списку терористів з 25 вересня 2015 року. Влада Нідерландів передала ці відомості бельгійським колегам 17 березня 2016 р. Влада Бельгії заявила, що ніяких даних про терористів від Нідерландів не отримувала. Крім цього, Туреччина також звинуватила спецслужби Бельгії в ігноруванні попереджень про громадянина Бельгії Х. ель-Бакрауї. Поліція Туреччини затримала його в червні 2015 року за підозрою у спробі приєднатися до ісламістів в Сирії та вислала його в Амстердам. Інформацію про терориста передала бельгійській поліції.

Аналізуючи вищевикладене, можна стверджувати про недосконалість та неефективність діяльності бельгійських спецслужб, які проігнорували інформацію про можливість терактів на своїй території. В чому причина?

Варіант перший – зависока самооцінка здатності своїми силами забезпечувати національну безпеку. Той рівень захисту, який був 22 березня 2016 р. виявився недостатнім для запобігання терактам: достатньо легко (майже безперешкодно) терористи змогли пронести вибухівку в залу аеропорту і так само безперешкодно її підірвати. Ніхто і ніщо не стали їм на заваді. Це говорить про «розслабленість» спецслужб та відповідних відомств щодо відстеження ситуації в сфері безпеки.

Варіант другий – занадто високий рівень демократії та лібералізму. Відома всьому світу своєю відкритістю та лібералізмом європейська система демократії могла стати причиною цих терактів. На сьогоднішній день,

одним із наслідків цієї демократичності – є потрапляння на територію Європейського Союзу величезної кількості нелегальних мігрантів з країн Африки та Близького Сходу, серед яких є і представники терористичних організацій. В цьому контексті головною причиною є відкритість кордонів та слабка пропускна система, яка нездатна контролювати великі потоки нелегальних мігрантів.

Третій варіант – непрофесіоналізм та неспроможність бельгійських спецслужб та спецслужб Європейського Союзу протистояти терористичній діяльності на теренах Європи. Підтвердженням цього, є вищевикладені приклади ігнорування інформації про можливість терористичних атак. Байдужість щодо цього стала причиною великої чисельності жертв серед мирного населення внаслідок терактів.

Варіант четвертий – неврахування уроків терактів в Парижі в листопаді 2015 р. та відсутність стратегічного співробітництва із французькими спецслужбами в контексті боротьби із тероризмом. Аналіз терактів у Парижі свідчить про те, що вони багато в чому є схожими із брюссельськими. На підставі цього Бельгія повинна була врахувати наслідки паризьких терактів і в разі підвищити рівень обороноздатності та національної безпеки на спільній основі із залученням безпекових ресурсів Франції. В такому випадку кооперативний підхід виявився б значно більш ефективним ніж одноосібний.

Аналізуючи національний вимір терактів в Брюсселі, можна стверджувати про те, що низький рівень національної безпеки Бельгії не дозволив стратегічно виважено підійти до питання захисту населення від терористичних атак. Провина в цьому, також, є і уряду Бельгії, який своєчасно на державному рівні не відреагував на попереджувальні заклики з боку інших держав щодо можливості здійснення з боку терористичних організацій відповідних дій. Потрібно зауважити і на тому, що діяльність національних спецслужб виявилась некомпетентною і неефективною, що стало результатом реалізації своїх планів з боку терористів.

Що стосується зовнішнього виміру, то його можна позиціонувати як прояв недосконалість системи європейської безпеки. Ця недосконалість проявляється у відсутності реальних практичних підходів, механізмів, інструментів та засобів боротьби із тероризмом. Ліберальність безпекового законодавства щодо боротьби з тероризмом, в якому майже відсутні серйозні силові підходи, не дозволяє використовувати необхідні силові можливості для більш ефективної боротьби із терористичною діяльністю. Підтвердженням цьому є той факт, що ще до терактів в Брюсселі міністри юстиції країн Євросоюзу узгодили посилення правових положень, метою яких є боротьба з тероризмом. Відповідна директива була прийнята на міністерській зустрічі в Брюсселі 11 березня 2016 р. [6]. Згідно з документом, незаконними пропонуються вважати такі дії, як поїздка в іншу країну в терористичних цілях, а також фінансування, організація і інше сприяння її здійсненню. Також передбачається покарання за проходження бойової підготовки в таборах терористів і за надання коштів на вчинення терористичних дій [7]. Згідно з планом, терористи будуть відслідковуватися через фінансові потоки, які імовірно можуть бути використані для фінансування терактів. Це дозволить зосередитися на ліквідації джерел прибутку терористів. Планом також передбачено нарощування

міжнародного співробітництва у сфері боротьби з тероризмом [7]. Як свідчить цей документ, в ньому жодного слова не має про силові інструменти протидії тероризму. Покарання за проходження бойової підготовки, відслідковування терористів через фінансові потоки, нарощування міжнародного співробітництва – це все, звичайно, необхідні заходи, але вони є неефективними з точки зору відсутності в них силового чинника, без якого їх запровадження на практиці буде неефективним. На думку автора, посилення антитерористичного законодавства ЄС повинно супроводжуватись наповненням його силовими елементами та зменшенням чисельності демократичних підходів. Це дозволить посилити практичний рівень боротьби з тероризмом за рахунок формування відповідних військових та спеціальних підрозділів, які повинні мати найсучасніше озброєння та обладнання, а також високий рівень спеціалізованої підготовки.

Система європейської безпеки тісно пов'язана із євроатлантичною системою і є її складовою частиною. Важливим, на думку автора, є аналіз політики НАТО по відношенню до Бельгії як країни-члена щодо відсутності надання допомоги як до, так і після терактів. Актуальності цьому додає те, що в Брюсселі розташована штаб-квартира НАТО. Відомо, що боротьба проти тероризму є одним із пріоритетів НАТО. У новій Стратегічній концепції [8] і декларації Лісабонського саміту [9] чітко визначалося, що тероризм становить реальну і серйозну загрозу безпеці Альянсу та його членів. НАТО є постійним трансатлантичним консультативним форумом, здатним перетворювати обговорення на колективні рішення і дії. Альянс має у своєму розпорядженні унікальні військові і цивільні сили і засоби, що можуть зробити внесок до боротьби з тероризмом або з наслідками нападу. Але чому ж тоді НАТО не спромоглося надати відповідну допомогу Бельгії? Чому ця країна опинилась сам на сам з тероризмом? На ці питання свою відповідь надав Генеральний секретар НАТО Й. Столтенберг. Він заявив, що дії терористів у Брюсселі є болючим нападом на цінності, додавши, що тероризм не переможе демократію і не відніме свободу [10]. Зауважимо на тому, що це офіційна реакція з боку НАТО на події 22 березня 2016 р. Знову жодного слова про силову боротьбу проти тероризму, а лише констатація фактів. Вираження співчуттів родинам загиблих – це не спосіб боротьби з тероризмом. Це прояв слабкості і нездатності протиставити можливості НАТО можливостям терористичних організацій. Виявляється, що Альянс може лише на теоретичному рівні позиціонувати свої можливості, а на практиці виявляється зовсім протилежне. Це, також є свідченням того, що законодавство НАТО в контексті боротьби з тероризмом носить, здебільшого, декларативний характер, а відтак на практичному рівні проявляє свою нездатність. В такому разі постає необхідність переходу від принципу декларативності до принципу практичної реалізації законодавчих положень. Лише за таких умов можна буде говорити про ефективне використання нормативно-правових норм на практичному рівні і досягнення конкретних результатів у боротьбі з тероризмом.

Підсумовуючи вищевикладене, автор робить висновок про те, що недосконалість системи європейської безпеки обумовлена як внутрішніми, так і зовнішніми чинниками. Серед основних внутрішніх можна виділити: завсогок самооцінка бельгійських спецслужб здатності своїми

силами забезпечувати національну безпеку; занадто високий рівень демократії та лібералізму; непрофесіоналізм та неспроможність бельгійських спецслужб та спецслужб Європейського Союзу протистояти терористичній діяльності на теренах Європи; неврахування уроків терактів в Парижі в листопаді 2015 р. та відсутність стратегічного співробітництва із французькими спецслужбами в контексті боротьби із тероризмом. Всі вони виявились причиною того, що Брюссель став «легкою здобиччю» для терористів і загибелі мирних жителів. Для реальної боротьби із тероризмом на внутрішньому рівні потрібна активізація національного безпекового потенціалу, а також перегляд законодавства Бельгії щодо боротьби з тероризмом в контексті співвідношення нормативно-правового рівня із практичним – маєтсь на увазі більша реалізація рішень та положень на рівні безпосередньої боротьби.

Відносно зовнішніх чинників, то потрібно зауважити на тому, що система європейської безпеки тісно пов'язана із євроатлантичною системою і є її складовою частиною, а відтак потребує відповідних дій з її боку. Події 22 березня 2016 р. продемонстрували зовсім іншу (протилежну) картину. НАТО, будучи центром євроатлантичної системи безпеки, відреагувала на теракти лише після того, як вони відбулись. В дійсності допомога повинна була бути надана до терактів, враховуючи те, що Бельгія є членом Альянсу. Виходячи з цього, можна судити про недосконалість та низький рівень взаємодії між європейською та євроатлантичною системами безпеки. Така ситуація в перспективі може становити небезпеку щодо подальшої активізації терористичної діяльності на теренах Європи за відсутності ефективної кооперативної системи протидії.

Виходячи з цього, система європейської безпеки потребує нагального реформування і наповнення сучасними методами, підходами, механізмами, інструментами та засобами ефективної практичної протидії терористичній діяльності. Лише за таких умов можна буде говорити про високий рівень захисту Європи від терористичних атак.

Подальше дослідження даної проблематики сприятиме глибшому розумінню сутності недоліків системи європейської безпеки. Їх аналіз, визначення та обґрунтування дадуть можливість дослідити підходи та можливі варіанти підвищення рівня ефективності її функціонування. Матеріали даної статті можуть слугувати основою для подальших розробок в цьому напрямі.

Список використаних джерел

1. Теракти в Брюсселі: влада відкоригувала дані про кількість загиблих і поранених [Електронний ресурс] / Новое время. – Режим доступу: <http://nv.ua/ukr/world/countries/terakti-v-brjusseli-vlada-vidkoriguvali-dani-pro-kilkist-zagiblih-i-postrazhdalih-105116.html> (23.03.2016). – Назва з екрану.
2. Терористичні акти в аеропорту і метро Брюсселя: всі подробиці [Електронний ресурс] / Новое время. – Режим доступу: <http://nv.ua/ukr/world/countries/teroristichnij-akt-v-aeroporту-i-metro-brjusselja-vsi-podrobitsi-104869.html> (23.03.2016). – Назва з екрану.
3. ІД назвала теракти в Брюсселі «прелюдією» і обіцяє нові терористичні акти [Електронний ресурс] / Українські новини. – Режим доступу: <http://ukranews.com/news/203978.IG-nazval-terakti-v-Bryussele-prelyudie-i-obeshchayut-novie-terroristicheskie-akti.uk> (27.03.2016). – Назва з екрану.
4. EXCLUSIVE: Belgian Intelligence Had Precise Warning That Airport Targeted for Bombing [Electronic resource] / Haaretz. – Regime to access: <http://www.haaretz.com/world-news/1.710572> (23.03.2016). – Title from screen.
5. Нідерланди попереджали Брюссель про терористів-смертників [Електронний ресурс] / Racurs.ua. – Режим доступу:

<http://ua.racurs.ua/news/69047-niderlandy-poperedjaly-brussel-pro-terorystiv-smertnykiv> (30.03.2016). – Назва з екрану.

6. Directive on combating terrorism: Council ready to start negotiations with Parliament [Electronic resource] / Official web-site of European Council. – Regime to access: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/11-directive-on-combatting-terrorism/> (11.03.2016). – Title from screen.

7. Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on combating terrorism and replacing Council Framework Decision 2002/475/JHA on combating terrorism [First reading] [Electronic resource] / Council of the European Union. – Regime to access: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6655-2016-INIT/en/pdf> (03.03.2016). – Title from screen.

8. Активне залучення, сучасна оборона. Стратегічна концепція оборони та безпеки членів Організації Північноатлантичного договору, прийнята главами держав та урядів у Лісабоні 19 листопада 2010 року [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Організації Північноатлантичного договору. – Режим доступу: http://www.nato.int/cps/uk/natolive/official_texts_68580.htm#ct (19.11.2010). – Назва з екрану.

9. Декларація Лісабонського саміту схвалена Главами держав та урядів, що взяли участь у засіданні Північноатлантичної ради у Лісабоні 20 листопада 2010 року [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Організації Північноатлантичного договору. – Режим доступу: http://www.nato.int/cps/uk/natolive/official_texts_68828.htm#terrorism (20.11.2010). – Назва з екрану.

10. Statement by the NATO Secretary General on Brussels attacks [Electronic resource] / Official web-site of North Atlantic Treaty Organization. – Regime to access: http://www.nato.int/cps/en/natohq/news_129497.htm?utm_source=twitter&utm_medium=smc&utm_campaign=160322+brussels (22.03.2016). – Title from screen.

References

1. Terakty v Brusseli: vlada vidkoryhuvala dani pro kilkst zahyblykh i poranenykh [Elektronnyi resurs] / Novoe vremia. – Rezhym dostupu: <http://nv.ua/ukr/world/countries/terakty-v-brusseli-vlada-vidkoryguvali-dani-pro-kilkst-zagiblyh-i-postrazhdalih-105116.html> (23.03.2016). – Nazva z ekranu.

2. Terorystychni akty v aeroportu i metro Brusselia: vsi podrobitsi [Elektronnyi resurs] / Novoe vremia. – Rezhym dostupu: <http://nv.ua/ukr/world/countries/terorystichnij-akt-v-aeroportu-i-metro-brjusselja-vsi-podrobitsi-104869.html> (23.03.2016). – Nazva z ekranu.

3. ID nazvala terakty v Brusseli «preliudiiu» i obitsiaie novi terorystychni akty [Elektronnyi resurs] / Ukrainski novyny. – Rezhym dostupu: <http://ukranews.com/news/203978.IG-nazval-terakty-v-brusselle-prelyudiey-i-obeshchayut-novie-terorysticheskie-akti.uk> (27.03.2016). – Nazva z ekranu.

4. EXCLUSIVE: Belgian Intelligence Had Precise Warning That Airport Targeted for Bombing [Electronic resource] / Haaretz. – Regime to access: <http://www.haaretz.com/world-news/1.710572> (23.03.2016). – Title from screen.

5. Niderlandy poperedzhaly Briussel pro terorystiv-smertnykiv [Elektronnyi resurs] / Racurs.ua. – Rezhym dostupu: <http://ua.racurs.ua/news/69047-niderlandy-poperedjaly-brussel-pro-terorystiv-smertnykiv> (30.03.2016). – Nazva z ekranu.

6. Directive on combating terrorism: Council ready to start negotiations with Parliament [Electronic resource] / Official web-site of European Council. – Regime to access: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/11-directive-on-combatting-terrorism/> (11.03.2016). – Title from screen.

7. Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on combating terrorism and replacing Council Framework Decision 2002/475/JHA on combating terrorism [First reading] [Electronic resource] / Council of the European Union. – Regime to access: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6655-2016-INIT/en/pdf> (03.03.2016). – Title from screen.

8. Aktyvne zaluchennia, suchasna obrona. Stratehichna kontsepsiia obrony ta bezpeky chleniv Orhanizatsii Pivnichnoatlantynchoho dohovoru, pryiniata hlavamy derzhav ta uriadiv u Lisaboni 19 lystopada 2010 roku [Elektronnyi resurs] / Ofitsiinyi veb-sait Orhanizatsii Pivnichnoatlantynchoho dohovoru. – Rezhym dostupu: http://www.nato.int/cps/uk/natolive/official_texts_68580.htm#ct (19.11.2010). – Nazva z ekranu.

9. Deklaratsiia Lisabonskoho samitu skhvalena Hlavamy derzhav ta uriadiv, shcho vzialy uchast u zasidanni Pivnichnoatlantynchnoi rady u Lisaboni 20 lystopada 2010 roku [Elektronnyi resurs] / Ofitsiinyi veb-sait Orhanizatsii Pivnichnoatlantynchoho dohovoru. – Rezhym dostupu:

http://www.nato.int/cps/uk/natolive/official_texts_68828.htm#terrorism (20.11.2010). – Nazva z ekranu.

10. Statement by the NATO Secretary General on Brussels attacks [Electronic resource] / Official web-site of North Atlantic Treaty Organization. – Regime to access: http://www.nato.int/cps/en/natohq/news_129497.htm?utm_source=twitter&utm_medium=smc&utm_campaign=160322+brussels (22.03.2016). – Title from screen.

Vonsovych O. S., PhD in Political Science, associate professor of international relations department of Private Joint Stock Company «Higher educational institution «Kyiv Academy for the Humanities» (Ukraine, Kyiv), sefinrof@ipnet.ua

Terrorist acts in Brussels, as the manifestation of the European security system imperfections

The aim of this paper is to study the imperfections of the European security system through the prism of terrorist acts in Brussels. During writing, the author used the following methods: analysis, synthesis, comparison, induction, deduction. The main obtained conclusions are as follows: for a real fight against terrorism at the domestic level need to enhance national security potential, as well as view the Belgian legislation on the fight against terrorism in the context of relations regulatory level with the practical – meaning a large implementation of decisions and regulations on the level of direct struggle. European security system requires a hasty reform and filling by modern methods, approaches, mechanisms, instruments and practical means of effective counter terrorist activities. Only under such conditions we can speak about a high level of protection of Europe from terrorist attacks.

Keywords: European security system, terrorist acts, factors, actions, cooperation.

Вонсович А. С., кандидат политических наук, доцент кафедры международных отношений, ЧАО «Украинско-Польское высшее учебное заведение «Центрально-Европейский университет» (Украина, Киев), sefinrof@ipnet.ua

Террористические акты в Брюсселе как проявление несовершенства системы европейской безопасности

Целью данной статьи является исследование несовершенства системы европейской безопасности сквозь призму террористических актов в Брюсселе. Во время написания статьи, автором были использованы следующие методы: анализ, синтез, сравнение, индукция, дедукция. Основные полученные выводы состоят в следующем: для реальной борьбы с терроризмом на внутреннем уровне нужна активизация национального потенциала безопасности, а также просмотр законодательства Бельгии относительно борьбы с терроризмом в контексте соотношения нормативно-правового уровня с практическим – имеется в виду большая реализация решений и положений на уровне непосредственной борьбы. Система европейской безопасности требует спешного реформирования и наполнения современными методами, подходами, механизмами, инструментами и средствами эффективного практического противодействия террористической деятельности. Лишь при таких условиях можно будет говорить о высоком уровне защиты Европы от террористических атак.

Ключевые слова: система европейской безопасности, террористические акты, факторы, мероприятия, сотрудничество.

* * *

УДК 323.1

Грабчак К. К.,
головний консультант,
Апарат Верховної Ради України
(Україна, Київ), kyryloman@yahoo.com

ЕТНІЧНІ ЦІННОСТІ У ФОРМУВАННІ ПОЛІТИЧНОЇ НАЦІЇ США

Стаття присвячена процесу формування політичної нації США. Становлення політичної нації розглядається крізь призму етнічних цінностей. У статті з'ясовано основні принципи, на яких постала північноамериканська політична нація. Проаналізовано етнічний та расовий склад населення Сполучених Штатів Америки впродовж останніх століть, визначено провідну групу – англо-американську. Досліджено, які цінності цієї групи знайшли відображення у бутті американської політичної нації. Найбільше значення мали такі з них, як англійська мова, англійська правова система і, за деякими виятками, християнська віра у її протестантському вигляді.

Ключові слова: етнос, етнічні цінності, етнічні групи, політична нація, англо-американська група.

Відповідно до засадничого критерію, етнологія знає два основні типи нації – етнічну та політичну. Цього поділу, запровадженого на початку ХХ століття Ф. Майнеке, дотримується більшість сучасних науковців.